

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Filosofija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. M. Gutauskas Kiti : doc. dr. L. Jakavonytė, doc. dr. Jolanta Saldukaitytė	Filosofijos fakultetas, Filosofijos institutas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	1	Pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinis ir savarankiškas darbas Mišri	Pavasario arba rudens semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Siekama supažindinti studentus su filosofijos fenomenu Vakarų kultūroje, su istoriniais šio fenomeno pokyčiais ir filosofijos vaidmeniu šiuolaikiniame pasaulyje. <i>Filosofijos įvado</i> studijomis bus mėginama kompensuoti specializuoto mąstymo įpročius ir išplėsti studentų mąstymo horizontą. Tai bus daroma tiek supažindinant studentus su filosofijos tradicijai pamatiniais tekstais, tiek pagreičiui ugdant reflektyvius ir universalus mąstymo įgūdžius. Filosofijos įvado studijos padės suprasti ir vertinti juos supantį socialinį ir gamtinį pasaulį, atpažinti skirtingus mąstymo tipus, jų prielaidas ir sąlygas. Šios studijos vystys studentų supratimą apie žmogiškąsias vertybes, jų hierarchiją ir angažavimosi konkrečioms vertybėms motyvaciją. Mokinsis analizuoti ir vertinti besikeičiančio pasaulio pasaulėžiūrinius, politinius, kultūrinius procesus, jų galimus iššūkius bei socialines ir etines pasekmes.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- įgyti išmanymą apie filosofijos reiškinių prigimtį ir paskirtį; - suprasti filosofijos vaidmenį šiuolaikiniame pasaulyje; - įsisąmoninti reflektuojančio ir universalus mąstymo svarbą;	probleminis dėstymas, aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su konkrečiais studentais, grupinė diskusija, įvairių užduočių atlikimas virtualioje mokymosi aplinkoje)	pranešimas, egzaminas
gebės taikyti žinias apie filosofines koncepcijas ir problemas, patys formuluos klausimus ir plėtos probleminio laukosupratimą.	Pranešimo arba teksto pristatymo parengimas.	Trumpas (iki 10 min) pranešimas

- gebės analizuoti filosofinius tekstus, įvertinti jų parašymo istorinį kontekstą ir rekonstruoti jų teorines prielaidas; - gebės analizuoti ir kritiškai vertinti filosofijos reiškinių apskritai ir atpažinti jo istorinius etapus; gebės aptarinėti ir kritiškai analizuoti žmogiškąsias vertybes; daryti išvadas ir vertinti besikeičiančio pasaulio pasaulėžiūrinius, politinius, kultūrinius - procesus, jų galimus iššūkius bei socialines ir etines pasekmes.	filosofinio teksto analizė seminare, aktyvaus mokymosi metodai (dialogai su konkrečiais studentais, grupinė diskusija, įvairių užduočių atlikimas virtualioje mokymosi aplinkoje).	Trumpas (iki 10 min) pranešimas ir jo gynimas seminaro metu, teksto pristatymas, komentavimas, kokybiškas dalyvavimas diskusijoje, įvairių užduočių atlikimo kokybė virtualioje mokymosi aplinkoje.
- bus pasirengę savarankiškai semtis žinių apie filosofiją, gilinti supratimą apie filosofijos vietą šiuolaikiniame pasaulyje: gebės rinkti, analizuoti ir aktualizuoti informaciją.	tiriamieji metodai (informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo ir rašto darbo rengimas ir pristatymas)	pranešimas
- gebės diskutuoti, logiškai argumentuoti ir bendradarbiauti su kolegomis svarstydami filosofines ir kultūrinis problemas.	grupės diskusija	Temos ar problemos svarstymas, kokybiškas dalyvavimas diskusijoje.

Temos	Savarankiškų studijų laikas ir užduotys					Užduotys
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Visas kontaktinis	Savarankiškas darbas	
1. Filosofijos prigimtis Vakarų filosofijos atsiradimo istorinės aplinkybės ir teorinės prielaidos. Konceptualaus teorinio mąstymo ypatybės. Filosofijos ir mitologijos, filosofijos ir meno, filosofijos ir kitų mokslų santykis. Nuostaba, abejonė ir ribinės situacijos kaip filosofijos šaltiniai. Antikinės filosofijos pagrindiniai bruožai. Filosofija kaip meilė išminčiai. Ontologinės, gnoseologinės, aksiologinės, politologinės Antikos filosofijos problemos. Filosofija kaip išmintingo gyvenimo būdo paieška.	6			6	3	Paskaitų medžiagos analizė, vadovėlio studijos – E. Nekrašas, „Filosofijos įvadas“, Įvadas. Filosofijos tekstų skaitymas laisvai pasirinkus iš literatūros sąrašo.
Seminaras: filosofija – išmintingo gyvenimo siekis.			4	4	8	Platono (<i>Valstybė</i>) ir Aristotelio (<i>Nikomacho etika</i>) tekstų analizė; pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare (Bibliografinės nuorodos, puslapių skaičius, klausimai tekstui iš: M. Gutasas „Filosofijos įvadas. Seminarų

					užduotys“ 1.2, 5.1 ir 5.2 skyriai).
2. Antikinė ontologija. Daiktų pradų paieškos ikisokratikų filosofijoje. Platono ir Aristotelio pozicijų skirtumai.	2		2	1	Paskaitų medžiagos analizė, vadovėlio studijos – E. Nekrašas, „Filosofijos įvadas“, I dalis, filosofijos tekstų skaitymas laisvai pasirinkus iš literatūros sąrašo.
3. Antikos ir Viduramžių filosofijos panašumai ir skirtumai. Proto ir tikėjimo, filosofijos ir teologijos santykis ir konfliktas Bažnyčios tėvų mąstyme (Augustinas, Akvinietis). Scholastinio metodo įsitvirtinimas filosofijoje ir besiformuojanti opozicija jam.	4		4	2	Paskaitų medžiagos analizė, filosofijos tekstų skaitymas laisvai pasirinkus iš literatūros sąrašo.
Seminaras: laiko problema.		2	2	4	Augustino (<i>Išpažinimai 11-ta knyga</i>) ir P. Ricoeur tekstų analizė; pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare.
4. Naujųjų laikų pažinimo teorija. Ginčai apie mokslinio žinojimo prigimtį ir mokslinius metodus. Racionalizmo ir empirizmo ginčas, subjekto filosofijos formavimasis. (F. Bacon, Dž. Locke, R.Descartes). Kanto transcendentalinė filosofija.	4		4	2	Paskaitų medžiagos analizė, vadovėlio studijos – E. Nekrašas, „Filosofijos įvadas“, I dalis; filosofijos tekstų skaitymas laisvai pasirinkus iš literatūros sąrašo.
Seminaras: pažinimo struktūra		2	2	4	R. Descartes'o teksto (<i>Metafiziniai apmąstymai</i>) analizė, pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare (M. Gutauskas „Filosofijos įvadas. Seminarų užduotys“ 3.2 skyrius).
5. Apšvietos filosofijos programinės idėjos: filosofijos ir kitų mokslų pertvarka ir šios pertvarkos numatomas vaidmuo visuomenės pažangoje. I. Kanto praktinio proto ribų kritinė analizė.	4		4	2	Paskaitų medžiagos analizė, filosofijos tekstų skaitymas laisvai pasirinkus iš literatūros sąrašo.
Seminaras: pareiga ir kategorinis imperatyvas		2	2	4	Kanto teksto (<i>Moralės metafizikos pagrindai</i>) analizė, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare (M. Gutauskas „Filosofijos įvadas. Seminarų užduotys“ 5.3 skyrius)
6. Egzistencinė filosofija. Egzistencijos ir gyvenimo sampratos S. Kierkegaard'o ir F. Nietzsche filosofijoje. Autentiškos ir neautentiškos egzistencijos perskyra XX a. filosofijoje.	4		4	2	Paskaitų medžiagos ir vadovėlio analizė, filosofijos tekstų skaitymas laisvai pasirinkus iš literatūros sąrašo.
Seminaras: egzistencijos problema		2	2	4	S. Kierkegaard'o ir/ar F. Nietzsche tekstų nagrinėjimas, pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui, diskusija seminare (M. Gutauskas „Filosofijos įvadas. Seminarų užduotys“ 5.4 ir/ar 6.2 skyriai).
7. Naujausiųjų laikų filosofijos teorijų įvairovė. Šiuolaikinės visuomenės kritinė analizė filosofų darbuose: M. Foucault, P. Sloterdijk, J. Baudrillard, Z. Bauman ir kt.	8		8	4	Paskaitų medžiagos analizė, filosofijos tekstų skaitymas laisvai pasirinkus iš literatūros sąrašo.

Seminaras: Žmogus šiuolaikinėje visuomenėje			4	4	8	M. Foucault, P. Sloterdijko, J. Baudrillardo (ar kito aktualaus šiuolaikinio autoriaus) teksto analizė, pranešimo rengimas, pasiruošimas seminarui (M. Gutauskas „Filosofijos įvadas. Seminarų užduotys“ 7.3, 7.3 arba 7.4 skyriai).
Vadovėlio, paskaitų medžiagos ir seminarų išvadų apibendrinimas ir ruošimasis egzaminui.					34	Egzaminas raštu.
Iš viso	32		16	48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas auditorijoje	40%	Semestr o metu	Vertinami šie aspektai: aktyviai dalyvauja diskusijoje, atsako į klausimus (10%), formuluoja problemas ir klausimus, kritiškai vertina nagrinėjamo autoriaus poziciją (20%), kritiškai vertina savo ir kitų pasisakymus, kūrybiškai randa konstruktyvius sprendimus iškeltais klausimais (10%).
Pranešimai seminare	20%	Semestr o metu	Vertinami šie pranešimų aspektai: problemos formulavimas (5%), nagrinėjamos koncepcijos rekonstrukcija (5%), pranešimo struktūra, analitiškumas (5%), gebėjimas naudotis šaltiniais ir antrine literatūra (5%).
Egzaminas raštu	40%	Sesijos metu	Egzaminui pateikiama: - 1. Dešimt uždaro tipų klausimų, kuriuose prašoma įvertinti teiginio teisingumą (kiekvienas vertinamas 0,5 balo; iš viso 20 % galutinio vertinimo) - 2. Du probleminiai atviro pobūdžio klausimai (kiekvienas vertinimas iki 2,5 balo – 10 % kiekvienas, iš viso 20 %) - Gerai orientuojasi filosofijos problematikoje; išmano filosofijos reiškinių prigimtį ir paskirtį, supranta filosofijos vaidmenį europinėje kultūroje ir šiuolaikiniame pasaulyje; gerai susipažinę su šaltiniais, išmano pamatines filosofijos problemas, kryptis ir koncepcijas; gali kritiškai vertinti filosofijos pateiktus atsakymus į iškeltas problemas; dėsto sklandžiai, nuosekliai, gerai interpretuoja, geba lyginti, atpažįsta koncepcijų prielaidas ir priklausomybę istoriniam kontekstui, pagrindžia savo nuomonę, nedaro klaidų – 2,5 balo - Pakankamai orientuojasi filosofijos problematikoje; išmano filosofijos reiškinių prigimtį ir paskirtį, supranta filosofijos vaidmenį europinėje kultūroje ir šiuolaikiniame pasaulyje; žino šaltinius, išmano filosofijos problemas, kryptis ir koncepcijas; bando kritiškai vertinti filosofijos pateiktus atsakymus į iškeltas problemas; dėsto nuosekliai, bando interpretuoti ir lyginti, atpažįsta koncepcijų prielaidas ir priklausomybę istoriniam kontekstui, klaidos nežymios – 2 balai. - Vidutiniškai orientuojasi filosofijos problematikoje; vidutiniškai išmano filosofijos reiškinių prigimtį ir paskirtį, vidutiniškai supranta filosofijos vaidmenį europinėje kultūroje ir šiuolaikiniame pasaulyje neuztikrintai žino šaltinius, supranta kai kurias filosofijos problemas, kryptis ir koncepcijas, dėsto nuosekliai, tačiau interpretacijos ar lyginimo neatlieka, daro klaidų – 1 balas. - Silpnai orientuojasi filosofijos problematikoje; supranta tik keletą sąvokų ir tezių, dažnai klysta – 0,5 balo

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr.ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
E. Nekrašas	2004	<i>Filosofijos įvadas</i>		Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų l-kla
M. Gutauskas	2010	<i>Filosofijos įvadas. Seminarų užduotys</i>		http://www.fsf.vu.lt/dokumentai/katedros/filosofijos/Gutauskas/M_Gutauskas_Filosofijos_ivadas.pdf
Platonas	2000	<i>Valstybė</i> (p. 7–58, 265–302)		Vilnius: Pradai
Aristotelis	1990	„Nikomacho etika“, in: <i>Rinkiniai raštai</i> (p. 63–122)		Vilnius: Mintis
Aurelijus Augustinas	2004	<i>Išpažinimai</i> (11-ta knyga)		Vilnius: Aidai
P. Ricoeur	1994	„Laiko patirties aporijos. Šv. Augustino Išpažinimų vienuolikta knyga“. In <i>Baltos lankos Nr. 4</i> (p. 72-115)	Nr. 4	Vilnius: Baltos lankos
R. Dekartas	1978	„Metafiziniai apmąstymai“, in: <i>Rinkiniai raštai</i> (p. 164–225)		Vilnius: Mintis
R. Dekartas	2021	Arba „Ketvirtasis apmąstymas“ in <i>Metafiziniai apmąstymai. Kartu su prieštaravimais ir atsakymais</i>		Vilnius: Phi knygos
I. Kantas	1974	„Moralės metafizikos pagrindai“, in: <i>Filosofijos istorijos chrestomatija. XIX ir XX amžių Vakarų Europos ir Amerikos filosofija.</i> (p. 20–31)		Vilnius: Mintis
F. Nietzsche	1996	„Apie istorijos žalą ir naudingumą“, in: <i>Kultūra ir istorija</i> , p. 43–60		Vilnius: Kultūros ir meno institutas
	2022	arba <i>Apie istorijos žalą ir naudingumą</i> , p.11-43.		Vilnius: Apostrofa
S. Kierkegaard	1995	<i>Baimė ir drebėjimas</i> (p. 76-126)		Vilnius: Aidai
M. Foucault	1998	„Panoptizmas“ in <i>Disciplinuoti ir bausti</i> (p.232-267)		Vilnius: Baltos lankos
P. Sloterdijk	1999	<i>Ciniškojo proto kritika</i> (p. 26-32, 265-280, 323-334)		Vilnius: Alma littera
J. Baudrillard	2010	<i>Vartotojų visuomenė: mitai ir struktūros</i> , p. 39-105.		Kaunas: Kitos knygos
Papildoma literatūra				
A. Anzenbacher	1992	<i>Filosofijos įvadas</i> (p. 15-53, 83-71)		Vilnius: Katalikų pasaulis
K. Jaspers	1998	<i>Filosofijos įvadas</i> (p. 7–29)		Vilnius: Pradai
W. Tatarkiewicz	2001-2003	<i>Filosofijos istorija</i>	I-III tomai	Vilnius: Alma littera
S. Jankauskas	2015	<i>Platonas: Filosofavimas grožio akivaizdoje</i>		Vilnius: VU leidykla

J. L. Ackrill	1994	<i>Aristotelis</i>		Vilnius: Pradai
I. Kant	1996	<i>Grynojo proto kritika</i> (p. 35–42, 55–85, 98–110, 115–119)		Vilnius: Mintis
Erasmus Roterdamus	2011	<i>Pagiriamasis žodis kvailybei</i>		Vilnius: Vaga
J. Baudrillard	2002	<i>Simuliakrai ir simuliacija</i> (p. 7–28)		Vilnius: Baltos lankos
Z. Bauman	2002	<i>Globalizacija: pasekmės žmogui</i> (p. 7–86, 119–156)		Vilnius: Strofa
M. Gutauskas	2013	„Cinizmas, ciniškasis realizmas ir ciniška sąmonė“ in <i>Sekuliarizacija ir dabarties kultūra</i> (p. 157–220)		Vilnius: VU leidykla